

”Utbildning höjer yrkets

Alla packar kanske inte städdukar när de ska övernatta på hotell. Eller inspekterar toaletterna vid restaurangbesök. Men det finns de som gör det.

– Då kan jag bli sugen på att torka av lite, erkänner Pernilla Nydén som till vardags städar på *Elias Fries skola* i småländska Hyltebruk. Hon och kollegorna, Camilla Johansson och Ingela Rosén som också städar i Hylte kommun, brukar ha med sig till exempel tvättlappar till barnen, som kan komma väl till hands i snuskiga miljöer.

– Man blir nog lite yrkesskadad, ser dammlager på ventilationsrör och kollar hur golven ser ut, fortsätter Pernilla.

”Roligt att få papper på att jag kan jobbet”

Nyligen har tjejerna genomgått *SRY-utbildning*, två omgångar på totalt sju dagar. De har fått lära sig teoretiska

delar som ekonomi, ergonomi och kemi samt praktiska moment som att använda utrustning och olika maskiner på rätt sätt.

– Det känns roligt att få papper på att jag kan jobbet, säger Camilla Johansson och menar att utbildning höjer yrkets status. Därför tvekade hon aldrig att ta chansen när den kom. För arbetskamraten Ingela Rosén innebar kursen repetition av en tidigare liknande utbildning, men med en del nytt.

– Det är mycket att kunna. Det jag inte förstod första gången var lättare att greppa nu, säger hon.

Har blivit mer noga med att göra rätt

Tjejerna ser kommunens kompetenssatsning som ett tecken på långsiktighet, i annars ganska oroliga tider med mycket besparingar. Att arbetsgivaren tar initiativ till vidareutbildning visar på seriositet

och framtidstro. Ingela, som också är fackligt ombud på arbetsplatsen, tycker att det är viktigt att alla får chansen att bättra på sina kunskaper. Ett sådant förtroende ger engagerade medarbetare.

– Jag har stor nytta av kunskaperna, nu är jag mer uppmärksam på att jag använder rätt medel och doserar enligt anvisningen, säger Pernilla som efter tolv år på jobbet behövde vidga vyerna bortom de egna golven.

Hon berättar ingående om hur en oförsiktig överdosering av ett rengöringsmedel kan skada ett vackert trägolv. I de åtta skolbyggnaderna som hon ansvarar för ligger oljad träparkett. För mycket Allrent i moppvattnet skulle lägga sig som en ful hinna på golvet. För mycket såpa skulle göra det halt. Fel använda preparat skulle ge ytor där smuts fäster ännu bättre och skulle sluta med mer-

Städyrkets status kan bli bättre med utbildning tror Pernilla, Camilla och Ingela, som ibland får höra nedvärderande prat. Men det handlar också om hur man själv ser på jobbet.

– När jag jämför med många andra jobb skulle jag inte vilja byta, säger Pernilla som tycker arbetet är flexibelt. Friheten gör att jobb och familj fungerar smidigt.

Text och foto: Lill Eriksson

status”

arbete. Det borde ligga även i fastighetsägarens intresse att städningen utförs av kompetent personal.

– Förstörs golv och inredning blir det dyrt, säger Ingela.

Arbetar mer effektivt tack vare utbildningen

Till vår intervju sprang hon med andan i halsen. Ett redan pressat schema blir ännu tuffare att klara av när kollegor blir sjuka, eller möten inkräktar på de dyrbara timmarna. Under den senaste tidens åtstramningar har personalstyrkan decimerats, men sysslorna finns fortfarande kvar. Det som två personer gjorde tidigare ska nu en städare klara av. Tiden är inte alltid tillräcklig för att kunna känna yrkesstolthet.

– Man är aldrig nöjd, men tack vare kursen sparar vi tid genom att arbeta mer effektivt. Och så har vi fått gemensamma

rutiner så att alla gör likadant inom hela kommunen, säger Ingela. Det gör att kvaliteten hålls på någorlunda samma nivå. Men tolkar man arbetsinstruktionen olika, tar det olika lång tid att utföra jobbet. Golvlistor kan man torka av grundligt liggande på alla fyra, men det går snabbare om man gör det gående med en avtorkare. Ibland saknas instruktioner och då måste städpersonalen kunna göra en avvägning av vad som är rimligt. Med utbildning och erfarenhet har tjejerna lärt sig anpassa arbetet efter den tid som finns till förfogande.

Salt skapar problem, sand är bättre

En tuff utmaning för alla städare så här års är saltet som sprids utomhus. Det följer med skorna in, missfärgar klinker och sätter sig i fogarna. För tjejerna i Hylte ställer det till ett evigt gnoende vintertid. Mattor i entréerna minskar problemen, men att använda sand istället skulle vara mer ekonomiskt. Det är både lättare och snabbare att städa bort, eftersom det inte fastnar i golvmaterialet.

– Saltet åker bara runt med moppen. Det bästa är att använda en skurmaskin, men det fungerar inte i trappor. Där måste man ta för hand, säger Ingela som funderar en hel del på fiffiga uppfinningar som kan lösa städproblemen. För just trappstädning skulle hon gärna se en så kallad ”caddy clean” med inbyggd sug. Tureorna fram och tillbaka med moppen på större golvytor har hon redan halverat med dubbla moppstativ.

Uppskattar friheten i yrket

Med en kollega delar Ingela städningen av dagis, skola, gymnastiksal, trappor och brandstation på två olika platser i kommunen. Det finns en trygghet i att vara två, särskilt när det gäller att hantera brandfarliga oljor och för att hjälpas åt med tyngre storstädningar.

– Det är stressigt att fara mellan de olika platserna, men samtidigt varierande och socialt stimulerande, säger hon.

Precis som sina kollegor uppskattar hon friheten i yrket mest av allt.

– Även om vi måste anpassa städningen efter verksamheten, får vi styra mycket själva, berättar Camilla.

Hon börjar dagen klockan sex på morgonen och moppar förskolans fyra avdelningar innan barnen ska äta frukost. Därefter väntar toaststädning och, om det finns tid, damning. Eftersom barnen äter på sina avdelningar finns det alltid kladd att bemästra. En macka upp och ned på trägolvet ger en präktig fettfläck och paprika eller spilld sylt missfärgar träet. Andra utmaningar kan vara fuktskador

Det salt som sprids utomhus så här års är en tuff utmaning för städarna.

eller skoavtryck med gummirester. Mar-drömmen i gymnastiksalen är handbollsklister.

– Det kräver mycket starkt medel för att få bort, säger Camilla.

Har lärt sig spara kroppen

Hygien är en av de viktigare sakerna att tänka på. När sjukdomsperioderna är som värst på skolorna behövs noggrannare städning. Bakterier trivs i fuktig miljö, därför bör man inte blaska på för mycket vatten, utan städa torrt. I och med sina nya kunskaper hoppas tjejerna kunna fortsätta med jobben de trivs med, utan skador eller sjukdomar. De har fått lära sig en hel del om ergonomi som till stor del också innebär god ekonomi för kunden. Sjuk städpersonal är kostsam.

– Vad kan man göra för att hålla sig frisk?

Tjejerna i Hylte kommun säger att de har haft stor nytta av städutbildningen.

– Jag tänker ekonomiskt och arbetet blir mer effektivt nu, säger Pernilla Nydén.

– Arbeta på rätt sätt och komma ihåg att ta mikropaus. Försök jobba varierande med vänster och höger hand. Det är lätt att böja ryggen fel när man till exempel städar toaletter, det är bättre att böja på benen. Och så ska man försöka stödja sig på något när det finns möjlighet till det, berättar Ingela.

Hon och de andra Hyltetjejerna har smarta lösningar som sparar kroppen. Istället för att krama ur trasor med handkraft kan man spraya dem fuktiga, eller ställa in centrifugen så att de blir lagom fuktiga efter tvätt.

– Städar ni likadant hemma?

– Nej, där följer jag inga rutiner, utan tar det som behövs. Hemma får jag inte betalt, så jag städar när jag hinner. Det kan alltid vänta tills nästa vecka, säger Pernilla.

– Toalettstädningen gör jag precis som på jobbet, berättar Ingela som har lyckats dela upp hemsysslorna med övriga familjemedlemmar. ■

SRY

SRY är en utbildning för städare/lokalvårdare. SRY står för *Städ- och Rengöringsbranschens Yrkesnämnd/yrkesbevis* och inrättades 1986. Hösten 2000 bytte Yrkesnämnden namn till *Servicebranschens Yrkesnämnd*. Den är en partsammansatt nämnd, en del av branschorganisationen *Almega*, som verkar för kompetensutveckling inom branschen. Syftet med utbildningen är att hålla yrkesskickligheten inom servicebranschen på en hög nivå. Därför utfärdas ett yrkesbevis som utöver en bekräftelse på den egna kompetensen också visar kunder att personalen har en bra kunskapsnivå.

Städservice en vinnare i Umeå!

Kommunala *Städservice* har fått utmärkelsen *Årets verksamhet* i Umeå kommun. Motiveringen är att man visar goda resultat och har ett tydligt kvalitetstänkande i arbetet. Förutom ära och diplom ingår också en prissumma på 100 000 kronor.

Från vänster: Anita Bergqvist, Susann Ahokaneas, Maj-Len Grönroos, Lars Holmlund och Gun Edmundsson i bakre raden samt Nim Boström, Birgitta Persson Ståhl och Mona Flumée längst fram. Alla är förstärkt glada över att *Städservice* har utsetts till årets verksamhet.

– Vi är en intraprenad, med 160 anställda som utför lokalvård på 60 ställen runt om i kommunen, säger Birgitta Persson Ståhl som är chef för *Städservice*. Intraprenad innebär att vi är en självständig enhet som drivs ungefär som ett företag, men vi har kommunens övergripande mål som grund.

Något kompetensutvecklande och roligt

Birgitta och hennes medarbetare är mycket glada över vinsten. Klart är att prispengarna på 100 000 kronor ska användas till något kompetensutvecklande och roligt för personalen.

– När medarbetarna inte är samlade på ett ställe blir det extra viktigt att aktivt jobba för vi-känslan, påpekar Birgitta. Varje distrikt har aktiviteter för medarbetarna och två gånger om året ordnas aktiviteter för hela enheten. Sammanhållningen i personalgruppen och att

vi har fokus på kunderna är två av skälen till att *Städservice* har utsetts till *Årets verksamhet*.

Friska medarbetare

Med ett nöjd-medarbetarindex på 4,69 (av 6) för de 160 anställda konstaterar Birgitta att medarbetarna trivs. Hon berättar att alla utbildas med yrkesbevis och att verksamheten är kvalitetscertifierad. Sex hälsoinspiratörer jobbar också inom *Städservice* och finns till hands för att främja hälsa och friskvård. Kanske är det en bidragande orsak till att enheten inte har mer än två procent korttidssjukskrivna? Under nästa år ska man bland annat utveckla miljöarbetet ytterligare.

– Vi tänker mer på miljön och har infört källsortering och vi försöker också använda mer miljövänliga metoder med mindre skadliga ämnen, säger Mona Flumée, distriktchef för västra området.

Thomas Åkerblad